

Kérelem közzététele a mezőgazdasági termékek és élelmiszerek földrajzi jelzéseinek és eredetmegjelöléseinek oltalmáról szóló 510/2006/EK tanácsi rendelet 6. cikkének (2) bekezdése alapján

(2011/C 310/12)

Ezzel a közzététellel az 510/2006/EK tanácsi rendelet ⁽¹⁾ 7. cikke alapján létrejön a kérelem elleni kifogás joga. A kifogást tartalmazó nyilatkozatnak e közzététel napjától számítva hat hónapon belül kell beérkeznie a Bizottsághoz.

ÖSSZEFOGLALÓ

A TANÁCS 510/2006/EK RENDELETE

„SZŐREGI RÓZSATÓ”

EK-sz.: HU-PGI-0005-0389-21.10.2004

OEM () OFJ (X)

Ezen összefoglaló a termékleírás legfontosabb elemeit tartalmazza tájékoztatás céljából.

1. A tagállam felelős szervezeti egysége:

Név: Vidékfejlesztési Minisztérium
Élelmiszer-feldolgozási Főosztály
Cím: Budapest
Kossuth Lajos tér 11.
1055
MAGYARORSZÁG/HUNGARY
Tel. +36 17952000
Fax +36 17950096
E-mail: efef@vm.gov.hu
Agnes.Komari@vm.gov.hu

2. Csoportosulás:

Név: Szőregi Virág-Dísznövény Áfész
Cím: Szeged-Szőreg
Hősök tere 5.
6771
MAGYARORSZÁG/HUNGARY
Tel. +36 62406606
Fax +36 62405138
E-mail: szoreg.rozsa@vnet.hu
Összetétel: Termelők/feldolgozók (X) Egyéb ()

3. A termék típusa:

3.5. osztály Virágok és dísznövények

4. Termékleírás:

(követelmények összefoglalása az 510/2006/EK rendelet 4. cikkének (2) bekezdése alapján)

4.1. Elnevezés:

„Szőregi rózsató”

4.2. Leírás:

Az értékesítésre kerülő szabadgyökerű nemes rózsató egy alanyból és a rászemzett nemes fajtából áll. Alanyként a következő fajták használatosak: Laxa, Polmeriana, Schmid's Ideal, Inermis, Multiflora, Superbe. Az alanyoknak a következő jellemzőkkel kell rendelkezniük: akár – 30 °C-ot is elviselnek

⁽¹⁾ HL L 93., 2006.3.31., 12. o.

károsodás nélkül; betegségekkel (elsősorban rozsdá-, csillag-rozsdá és lisztharmat) szemben ellenállóbbak; szárazság- és nedvességtűrők; jó növekedési erélyűek (erősen, egészségesen és gyorsan fejlődnek); méisztűrők (kivétel: Multiflora); könnyen szaporíthatók (lényeges a magok gyors, elfekvés nélküli kicsírázása).

A „Szőregi rózsatő” előállításánál felhasznált nemes rózsafajták a következő csoportokba sorolhatók: kerti és virágágyi rózsatövek, teahybrid rózsatövek, polyantha rózsatövek, floribunda rózsatövek, futó rózsatövek, miniatűr rózsatövek és talajtakaró rózsatövek. Ugyanezek a csoportok szemezhetők magas törzsre is (a floribunda kivételével), melynél a szemzés magassága 40 centimétertől 140 centiméterig terjedhet.

Az oltalom alatt álló földrajzi jelzéssel védett „Szőregi rózsatő” jellemzői az egyes „A” és „B” osztályba való besorolás alapján:

- „A” osztályú kategóriába kerül az a nemes rózsatő, amely szabadgyökerű, a szemzéstől elágazó nemes rózsatő esetében minimum 2 ág képződik, a harmadik ág a szemzéstől számított 5 cm-en belül elágazik, az összág átmérője 24 mm, és minden egyes ág minimum 6 mm-es átmérőjű. Az ágak hosszúsága nemes futórózsatő esetében minimum 40 cm, miniatűr nemes rózsatő esetében 20 cm, az összes többi csoport esetében (kerti és virágágyi rózsatövek, teahybrid rózsatövek, polyantha rózsatövek, floribunda rózsatövek, talajtakaró rózsatövek) pedig 30 cm. A főgyökérzetnek 10 cm-en belül dúsan el kell ágaznia minden csoport esetében. A gyökér hosszúsága minimum 20 cm.
- „B” osztályú kategóriába sorolják azt a nemes rózsatövet, amely szabadgyökerű, a szemzéstől elágazó nemes rózsatő esetében minimum 2 ág képződik, az összág átmérője minimum 16 mm, és minden ág átmérője minimum 6 mm. Ha a két ág a 16 mm-t nem éri el, akkor 5 cm-en belül el kell ágaznia egy harmadik ágának is, ami minimum 6 mm átmérőjű.
- Ugyanezek a csoportok (a nemes futórózsatő kivételével) szemezhetők magas törzsre is, melynél a szemzés magassága 40 cm-től 140 cm-ig terjedhet. A szemzésből minimum 3 ágának kell képződnie, egy ág átmérője pedig minimum 6 mm.

4.3. Földrajzi terület:

A „Szőregi rózsatő” oltalom alatt álló földrajzi jelzéssel védett nemes rózsatövet a következő, Csongrád megyei települések közigazgatási határain belül állítják elő: Szeged-Szőreg, Szeged-Mihálytelek, Szeged-Gyálárét, Algyő, Deszk, Újszentiván, Kűbekháza, Tiszasziget.

4.4. A származás igazolása:

A termelő az illetékes hatóságok által ellenőrzött és dokumentált, a hatósági előírásoknak megfelelően vezetett nyilvántartást vezet. A nyilvántartásban a következő adatok szerepelnek: a terület helyrajzi száma, a telepített alany darabszáma, fajtája és eredete; a telepítésről térkép; a szemzési ütemterv és annak megvalósulása; a fajtánként leszemzett mennyiség; a végtermék mennyisége és minőségi megoszlása, valamint az értékesített mennyiség fajták szerint és annak átvevője, illetve vásárlója, a felvásárlóval kötött szerződés száma, termelői szám, a növény kódja. A nemes rózsatövek értékesítésekor a „Szőregi rózsatő” címke alatt egy egységes, számítógépes alapú nyilvántartási rendszert vezet a Szőregi Virág-Dísznövény Áfész, aki ezt követően garantálja az egységes minőséget. A termelőktől történt felvásárlást (beszállítást) követően egységes címkével, képpel és fajtanevvel kerülnek forgalomba a nemes rózsatövek.

4.5. Az előállítás módja:

A munkafolyamat az *alanyok beszerzésével és termesztésével kezdődik*. Ha a termelők az alany előállítását választják, akkor a magokat ősszel vagy tavasszal kell elvetni, annak függvényében, hogy a hidegkezelést mesterséges vagy természetes úton bonyolítják-e le. A magcsemeték kitermelése késő ősszel történik. A csemetéket felszedést követően gyökérnyakvastagság szerint válogatni és kötegelni kell. A munkafolyamat e szakaszában van lehetőség az értékesítésre, azaz a magcsemete megvásárlására (annak a termelőnek, aki nem maga állítja elő). A saját előállítású, illetve vásárolt kötegeket árkokban ferdén el kell vermelni, földdel takarni vigyázva, hogy a vesszők mindenütt egyenletesen, $\frac{3}{4}$ részükig takarva legyenek.

A munkafolyamat következő fázisa a *talaj-előkészítés az ültetéshez*. A Tisza-Maros talaja kiváló a rózsatermesztéshez, de így is vigyázni kell, hogy tápanyagban gazdag, gyommentes talajba kerüljön a vadalany. Rózsatermesztésénél a vetésforgó alkalmazása kötelező. Előveteményként gabonaféléket, lucernát kell termesztetni. Az elővetemény betakarítása után növényvédelmet, majd ősszel mélyszántást (30–40 cm) kell végezni, az elmunkálás tárcsázással vagy talajmaróval történik.

Az *ültetést* február közepén, március elején kell végezni. Az alanyokat méret szerinti sorrendben ültetik a legvastagabbal kezdve a legvékonyabbig. Az alanyokat az ültetéshez elő kell készíteni: a gyökereket 17 cm-ig kell visszavágni, a vesszőket szintén vissza kell metszeni 10 cm-ig. Az ültetésnél a kézi ültetés jellemző, de géppel is végezhetik. A sortávolság 80–90 cm, a tövek távolsága 12–14 cm. Ültetés után bakhátat készítenek. Az ültetési mélység nagyon fontos: a csemete nyaki részének 2–3 cm-rel a föld fölé kell kerülnie, hogy könnyen szemezhető legyen.

A növényeket *ápolni és védeni* kell a termelési ciklus egésze alatt. A talajművelés a gyomokat és a kártevők gazdáit pusztítja el. Tápanyag-utánpótlással a rózsatermesztés ellenálló képessége javul, ehhez műtrágya, de lehetőleg szerves szarvasmarha trágya használatos. A vetésváltással megakadályozhatjuk a specifikus kártevők elszaporodását. A vadalanyokat rendszeresen gyommentesíteni kell, amit gépi rotátorozással, ekézéssel és kézi kapálással végeznek. Ez biztosítja a talaj megfelelő levegőztetését is. Ezt évente 4–6 alkalommal kell elvégezni. A növényeket rendszeresen kell permetezni gombás betegségek és kártevők ellen. Az öntözési munka is nagyon fontos, azonban ez az időjárás függvénye.

Az *ültetést követő szemzés* július második felétől szeptember elejéig tart. A rózsatermesztés esetében alvószemzést kell alkalmazni. A szemzési munka három jól elkülöníthető munkafolyamatból áll: a *vadalanyok kinyitása, szemzés, kötözés*. A szemeket az előző évben beszemeztetett, közepesen elvirágozott nemes rózsatermesztési fajtákról kell szedni.

A *szemzés utáni munkák* első lépése, hogy télen az alanyokat kombinált műtrágyával megszórják. A rózsatermesztés tavaszi munkái a 2. évben a visszavágással kezdődnek. A szemzés fölött az alanyt éles metszőollóval le kell vágni. A hajtások között található vadhajtást el kell távolítani. A nemes hajtásokat vissza kell csipni a kihajtás után 5–10 cm-re, hogy a tő bokrosodjon. A nemes rózsatermesztés tavaszi és nyári munkálatai közé tartozik még a rendszeres gépi gyomirtás, kézi kapálás, permetezés. A nyári folyamán az így keletkezett rózsatermesztésről kell leszedni a vadalanyok szemzéséhez szükséges vesszőket.

Az *őszi időszak*kal beköszönt a *kitermelés*. A rózsatermesztés szedésének optimális ideje október. A kiszedés előtt a rózsatermesztéseket 40 cm magasságban vissza kell vágni. Szedéskor a rázóvillás traktorral kiszántott és kifordított rózsatermesztéseket levelezni, vadalni, *osztályozni, kötegelni* és címkézni kell. A rózsatermesztéseket osztályozás és kötegelés után lehetőség szerint minél gyorsabban hűvös helyre kell szállítani, valamint a kiszáradás ellen védeni kell. A *tárolásra* olyan hűtő a legalkalmasabb, amely télen és nyáron is 0 °C és 2 °C közötti hőmérsékletet tud biztosítani.

A *csomagolás* alapanyaga tőzeg és faforgács 50–50 % arányú keveréke, amelyet poliészter vagy papír fog össze. Ez utóbbi a papírhengerrel együtt elültethető, amely a talajban lebomlik. Ennek célja, hogy a rózsatermesztések gyökereit a forgalmazás során megóvják a kiszáradástól és a mechanikus sérülésektől. Az azonos osztályú töveket tízesével összekötegelik, erre a kötegre teszik a címkét. Az így keletkezett 10 darabos kötegekből ötöt szintén összekötnék.

4.6. Kapcsolat:

A „Szőregi rózsatermesztés” különleges minősége egyrészt a termelés több mint száz éves múltra visszatekintő hagyományában, másrészt a földrajzi terület kiváló éghajlati és geológiai adottságaiban rejlik.

Történelmi kapcsolat: A szeged-szőregi tájban kezdetben Új-Szegeden indult el a rózsatermesztés, a rózsaoztványok és a vágott virágok piaci értékesítése a XIX. század vége felé. A szőregi rózsatermesztés története összefűződik a szegedi és új-szegedi termelés hagyományaival, illetve a kertészetek fejlődésével. A szegedi faiskolákból kikerült fiatal szemzőmesterek Szőregen telepedtek le, kicsi, 400–800 négyszögletes (1 440–2 880 m²) telkeken külön is, saját maguknak is kertészkedtek. Faiskolát létesítettek és a kész oltványokat többnyire a munkaadó szegedi faiskolás rendelkezéseivel együtt értékesítették. Az 1900-as évek elején megindult Szőregen egy új gazdasági ág, amelynek úttörői mind kivétel nélkül szegény, földnélküli bérlő parasztok, zsellérek, napszámosok voltak. A szőregi kiskertészek, mivel gyakorlati szakemberek voltak, munkájukat művészi tökélyre emelték és miután saját szemzési munkájukat otthon elvégezték, elmentek messzi vidékre is szemezni és híressé tették Szőreget munkájuk által. Ez a kis csoport vált tanítójává a jelenlegi kertészcsoporthoz. A szőregi rózsakultúra 1927-ben élte fénykorát.

A kis faiskolások egymásra voltak utalva. Különösen az értékesítéssel voltak gondjaik, ezért 1936-ban megalakították első szövetkezetüket. 1938-ban a szeged-szőregi faiskolák összes területe 350 kh⁽¹⁾ volt, és 1 250 000 oltványt állítottak elő. A többi faiskola területe az országban 850 holdat tett ki, és ezek 2 040 000 oltványt termeltek. A szeged-szőregi faiskolákból az export már a XX. század első éveiben megindult. Az 1929–1931-es évek átlagát alapul véve az ország összes faiskolai exportjának 63,6 %-át, azaz 587 000 oltványt a szeged-szőregi faiskolák szolgáltatták, ami hűen tükrözi, hogy ezek a kis faiskolák kitűnő oltványt neveltek.

A Magyarországon termelt rózsatövek 98 %-át a Szőreg és környéki területeken, az ország egyetlen nagy rózsatőtermesztő tájkeretében termelik. A „Szőregi rózsatő” külföldön is jó hírnévnek és elismertségnek örvend, amit az is mutat, hogy az évente megtermelt 4-5 millió nemes rózsatő döntő többsége (több mint háromnegyed része) exportálásra kerül.

Természeti tényezők: A termesztés hagyományai mellett a kiváló környezeti feltételek kötik a rózsatövet Szőreghez. Jó minőségű, ellenálló és erős rózsatövek előállításához három környezeti feltétel szükséges: jó minőségű, tápanyagban gazdag talaj, megfelelő vízellátottság és kellő mennyiségű napsütés.

A „Szőregi rózsatő” előállításának területe a Tisza és a Maros folyók találkozásánál, azok néhai árterén található. Az itt kialakult magas humusztartalmú és jó víztartó képességű, közepkötött mezőségi vályog, valamint hordalékos öntéstalaj sűrűn elágazó, más talajtípuson termesztett nemes rózsatőnél több hajszálgöykeret tartalmazó gyökérzetet eredményez. A jó vízelvezető képesség miatt nem alakul ki pangó víz a talajban, annak laza, levegős szerkezete miatt a megfelelő gyökérfejlődéshez szükséges oxigén is rendelkezésre áll. A jól elágazó gyökérzet révén jobb a rózsatő tápanyagfelvétele, nemes része jobban növekszik és erősebben fejlődik, több ágat, illetve hajtást hoz és több virágot is ad, mint a más talajadottságok között nevelt növény. Az értékesítésre kerülő nemes rózsatő így sokkal erősebb, betegségekkel szemben, illetve fagynak-télnek ellenállóbb lesz, más talajtípuson is megbízható minőséget produkál. A Tisza és Maros folyók közelsége a rózsatermesztéshez szükséges optimális relatív páratartalmat és az öntözés lehetőségét is biztosítja.

A rózsatermesztés környezeti feltételei közül a legfontosabb a fény, mivel ez szolgáltatja a fotoszintézishez szükséges energiát. A „Szőregi rózsatő” minőségét a napsütéses órák száma mellett nagyban meghatározza a naphossz, a fényerősség, valamint a fényenergia. A szőregi rózsatermesztő körzet az ország legmelegebb nyarú és legjobb fényellátottságú vidéke. Az évi középhőmérséklet 11,5 C°, ebből a tenyészidőszak átlaga 18 C°. A napfényes órák száma 2 100 felett van, ami meghaladja az északabbra fekvő területeken mért átlagokat. A tenyészidőszak tavasszal korábban kezdődik és ősssel tovább tart, a vegetációs időszak meghosszabbodik, így a növények magasabb fény- és hőösszeget kapnak, mint az északabbra fekvő területeken. Ennek eredménye az erőteljes hajtásfejlődés. A nemes rózsatövek ősssel jól beérve, vastag, kellőképpen megfásodott ág tömeget produkálnak, jól fejlett, egészséges rügyekkel. Az erős vesszőkben lévő gazdag tartalékok lehetővé teszik az ősssel felszedett

(¹) Kh. Kataszteri hold. 1kh = 1 600 négyszögöl = 0,5755 ha = 5 755 m².

rózsatövek hosszabb távú tárolását és a következő évi elültetés utáni jó eredést. A növény fagyállóságát fokozza az, hogy a szőregi körzetben nem ritkák a forró nyarakat követő kemény telek, melyek során a növények kellőképp megedződnek a további életük teljes tartamára. A „Szőregi rózsató” megeredése az elültetés után biztonságos.

Emberi tényezők, szaktudás: A „Szőregi rózsató” termesztése több mint száz éves múltra tekint vissza, és az országban egyedülálló hagyományokkal rendelkezik. A nemes rózsató rendkívül munka- és szakértelem-igényes termesztése jellemzően több generációt magába foglaló családi gazdaságokban folyik. A térségben kialakult szakértelem és szaktudás generációról generációra adódik tovább. Ez magában foglalja a termesztési hagyományok és a kézi szemzés technikájának az átadását, valamint a kezűgyesség átörökítését.

Összefoglalva tehát elmondható, hogy a Tisza-Maros szög kontinentális éghajlata, tápanyagdús, laza szerkezetű, ideális talajvíz-ellátású vályog- és öntéstalaja és napfényellátottsága kedvező a „Szőregi rózsató” termesztéséhez. A különleges természeti adottságok, az apáról fiúra szálló szakmai tudás és tapasztalat eredményeként a „Szőregi rózsató” sajátos tulajdonságait bármely éghajlati adottságok közé kerülve megtartja.

4.7. Ellenőrző szerv:

Név: Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal Központ
Növénytermesztési és Kertészeti Igazgatóság
Cím: Budapest
Kisrókus u. 15/A.
1024
MAGYARORSZÁG/HUNGARY
Tel. +36 13369115
Fax +36 13369011
E-mail: menyhertt@mgszh.gov.hu

4.8. Címkézés:

A címkén a következő felirat olvasható: „Szőregi rózsató”, a fajtanév és a következő ábra:

A közösségi nyilvántartásba vételt követően meg kell jelennie az „oltalom alatt álló földrajzi jelzés” megjelölésnek, valamint az ehhez kapcsolódó közösségi szimbólumnak is.